

CHÍNH SÁCH CHUYỂN ĐỔI PHƯƠNG THỨC PHÁT TRIỂN NỀN KINH TẾ CỦA TRUNG QUỐC SAU ĐẠI HỘI ĐẢNG CỘNG SẢN LẦN THỨ XIX

● NGUYỄN TRUNG KIÊN

TÓM TẮT:

Sau 40 năm cải cách mở cửa kể từ năm 1978, Trung Quốc đã thu được nhiều thành tựu to lớn, chính thức trở thành nền kinh tế lớn thứ 2 trên thế giới từ năm 2010. Đại hội lần thứ XIX Đảng Cộng sản Trung Quốc diễn ra vào tháng 10/2017 nêu rõ mục tiêu dài hạn đến giữa thế kỷ XXI, Trung Quốc sẽ trở thành quốc gia hiện đại hóa xã hội chủ nghĩa giàu mạnh, dân chủ, văn minh, hài hòa và tươi đẹp. Để thực hiện mục tiêu này, Trung Quốc đã đề ra một số chủ trương, đường lối điều chỉnh chiến lược và phương thức phát triển. Trong đó là tập trung chuyển đổi phương thức phát triển kinh tế. Bài viết sẽ đi vào phân tích nội dung chính sách này.

Từ khóa: Kinh tế, phát triển, chuyển đổi phương thức, Trung Quốc, tiêu dùng, tăng trưởng, xuất khẩu.

1. Bối cảnh

Những vấn đề mà Trung Quốc phải đối mặt ngày càng trở nên nổi bật: thứ nhất thu nhập bình quân thấp và có sự phân chia; thứ hai lợi nhuận từ vốn giảm mạnh và thứ ba đòn bẩy vĩ mô đang tăng lên. Kể từ khi cuộc khủng hoảng tài chính toàn cầu, tổng năng suất nhân tố của Trung Quốc (TFP) tiếp tục giảm, mặc dù có sự phục hồi nhẹ trong năm 2016, nhưng nhìn chung vẫn đang trong xu hướng giảm. Chính trong bối cảnh này, Ủy ban Trung ương CPC nhấn mạnh nền kinh tế Trung Quốc cần có một khái niệm phát triển mới rõ ràng, tiến hành cải cách cơ cấu như dòng chính của hoạt động kinh tế. Đại hội toàn quốc của Đảng Cộng sản Trung Quốc lần thứ XIX đã đưa ra một phán quyết quan trọng, đó là cải cách và

phát triển của Trung Quốc cũng đã bước sang một kỷ nguyên mới với 6 định hướng chính sách kinh tế chính sau đây.

2. Chính sách chuyển đổi phương thức phát triển nền kinh tế Trung Quốc được thực thi sau Đại hội Đảng Cộng sản lần thứ XIX

Một là làm sâu sắc hơn cải cách cơ cấu phía cung.

Văn kiện Đại hội XIX đặt vấn đề: Xây dựng hệ thống kinh tế hiện đại hóa phải đặt trọng điểm vào phát triển nền kinh tế thực. Theo đó, lấy việc nâng cao chất lượng hệ thống cung cấp là phương hướng chủ công, nâng cao chất lượng của nền kinh tế; Nhanh chóng xây dựng cường quốc chế tạo, phát triển các ngành chế tạo tiên tiến, bồi dưỡng các điểm tăng trưởng mới thuộc

lĩnh vực kinh tế ít cacbon, kinh tế chia sẻ, chuỗi cung ứng hiện đại...; Hỗ trợ việc nâng cấp các ngành nghề truyền thống, nhanh chóng phát triển ngành dịch vụ hiện đại; Thúc đẩy các sản phẩm Trung Quốc vươn lên công đoạn cao của chuỗi giá trị toàn cầu, bồi dưỡng một số ngành chế tạo tiên tiến đạt đẳng cấp thế giới... Theo yêu cầu này, Quốc hội đã đề xuất xây dựng một hệ thống kinh tế hiện đại. Trước tiên, Trung Quốc phải tuân thủ quy định về chất lượng và hiệu quả. Tiếp đó, phải tăng cường cải cách cơ cấu phía cung, thúc đẩy thay đổi chất lượng, thay đổi hiệu quả, thay đổi một cách năng động và cải thiện năng suất nhân tố tổng thể. Hệ thống công nghiệp phối hợp phát triển tài chính và nhân lực là yếu tố đầu tiên cần chú ý đến. Cuối cùng, đó là xây dựng một nền kinh tế với cơ chế thị trường hiệu quả, tài chính vì mô năng động và kiểm soát vĩ mô. Hệ thống phải tăng cường đổi mới kinh tế và khả năng cạnh tranh, điều tiết và kiểm soát kinh tế vĩ mô cần được thực hiện. Đây cũng là công việc mới nhất của Đại hội XIX Quốc gia Trung Quốc.

Hai là đẩy nhanh việc xây dựng các quốc gia đổi mới.

Văn kiện Đại hội XIX xác định: Đây là trụ cột chiến lược của xây dựng hệ thống kinh tế hiện đại hóa, vì vậy, Nhà nước Trung Quốc bám sát những diễn biến của khoa học công nghệ thế giới, coi trọng nghiên cứu cơ bản, thực hiện nghiên cứu cơ bản có tính đột phá dẫn dắt...; Tăng cường nghiên cứu ứng dụng, cung cấp chỗ dựa vững chắc cho xây dựng một loạt cường quốc về khoa học công nghệ, cường quốc về chất lượng, cường quốc về hàng không vũ trụ, cường quốc về mạng, cường quốc về giao thông. Báo cáo của Quốc hội lần thứ XIX đặc biệt nhấn mạnh những đổi mới công nghệ trong tương lai, hoặc trọng tâm của R&D, đó là nghiên cứu cơ bản và nghiên cứu ứng dụng, công nghệ phổ biến, công nghệ tiên tiến, công nghệ kỹ thuật hiện đại và đổi mới công nghệ đột phá, cho thấy sự phát triển công nghệ quốc gia trong tương lai. Đồng thời, đề xuất xây dựng một hệ thống đổi mới quốc gia, tăng cường sức mạnh chiến lược khoa học và thiết lập một hệ thống đổi mới công nghệ, đưa các doanh nghiệp trở thành trụ cột, định hướng thị trường và hội nhập sâu rộng của

sản xuất, giáo dục và nghiên cứu, trau dồi tài năng, đổi mới khoa học và công nghệ theo tiêu chuẩn quốc tế. Điều này có nghĩa là nhiều nguồn lực công cộng sẽ được đầu tư vào các hoạt động nghiên cứu và phát triển trong tương lai, và sẽ có những ưu đãi lớn hơn để hỗ trợ các doanh nghiệp trong các hoạt động nghiên cứu và phát triển và đổi mới. Bảo đảm thể chế luôn là một nền tảng quan trọng để đạt được các mục tiêu phát triển và chuyển đổi kinh tế.

Ba là thực thi Chiến lược phục hồi nông thôn.

Văn kiện Đại hội XIX khẳng định: Nông nghiệp, nông thôn và nông dân là các vấn đề căn bản có quan hệ đến quốc kế dân sinh phải luôn luôn chú trọng giải quyết vấn đề "tam nông" là trọng tâm trong các trọng tâm công tác của toàn Đảng Cộng sản Trung Quốc; Kiên trì ưu tiên phát triển nông nghiệp, nông thôn, xây dựng kiện toàn cơ chế, thể chế và hệ thống chính sách phát triển có sự gắn kết giữa thành thị và nông thôn, nhanh chóng thúc đẩy hiện đại hóa nông nghiệp và nông thôn; Củng cố và hoàn thiện chế độ kinh doanh cơ bản ở nông thôn... bảo đảm quan hệ khoán ruộng đất ổn định và lâu dài không thay đổi, sau khi kết thúc vòng khoán lần thứ hai sẽ được kéo dài 30 năm; Bồi dưỡng đội ngũ những người làm công tác "tam nông" theo hướng hiểu biết về nông nghiệp, yêu thích nông thôn và yêu quý nông dân...

Bốn là thực thi Chiến lược phát triển phối hợp các khu vực.

Văn kiện Đại hội XIX nhấn mạnh: Đẩy nhanh mức độ hỗ trợ cho vùng cách mạng cũ, khu vực dân tộc, biên giới và vùng nghèo nhanh chóng phát triển. Đối với từng khu vực, Văn kiện Đại hội XIX chỉ rõ: Coi trọng các biện pháp thúc đẩy hình thành cực diện mới đại khai phát miền Tây, đi sâu cải cách nhanh chóng chấn hưng các cơ sở công nghiệp cũ ở Đông Bắc, phát huy ưu thế thúc đẩy khu vực miền Trung trở dậy, đổi mới dẫn dắt đi đầu thực hiện phát triển tối ưu hóa khu vực miền Đông...

Năm là tăng tốc cải thiện nền kinh tế thị trường HXCN.

Văn kiện Đại hội XIX chỉ rõ: Cải cách thể chế kinh tế phải lấy việc hoàn thiện chế độ quyền tài sản và sắp xếp theo hướng thị trường hóa các yếu tố sản xuất làm trọng điểm...; Hoàn

thiện thể chế quản lý vốn quốc hữu các loại, cải cách thể chế nhận quyền kinh doanh vốn quốc hữu, nhanh chóng tối ưu hóa bố cục, điều chỉnh kết cấu, sắp xếp lại mang tính chiến lược đối với kinh tế quốc hữu, thúc đẩy vốn quốc hữu được bảo tồn và tăng giá trị, làm cho tư bản quốc hữu mạnh lên ưu thế hơn và lớn hơn, phòng ngừa có hiệu quả việc thất thoát vốn quốc hữu...; Đòi hỏi cải cách doanh nghiệp quốc hữu, phát triển kinh tế sở hữu hỗn hợp, bồi dưỡng một loại doanh nghiệp tập đầu thế giới có sức cạnh tranh toàn cầu. Bên cạnh đó, Đại hội toàn quốc lần thứ XIX đề xuất tăng tốc cải thiện hệ thống kinh tế thị trường xã hội chủ nghĩa, từ đó chắc chắn sẽ cải thiện hệ thống quyền tài sản và thị trường hóa các yếu tố, để đạt được các khuyến khích hiệu quả cho quyền sở hữu, phân ứng linh hoạt về giá cả, cạnh tranh công bằng và có trật tự, bảo vệ doanh nghiệp và khuyến khích các doanh nghiệp tư nhân.

Sáu là thúc đẩy hình thành mô hình mới mở cửa toàn diện.

Văn kiện Đại hội XIX cho rằng: Mở cửa đem đến tiến bộ, lấy xây dựng "Vành đai và con đường" làm trọng điểm, hình thành cục diện mở cửa, theo đó lục địa và hải đảo, bên trong và bên ngoài liên động với nhau. Đông - Tây hỗ trợ cho nhau... Thúc đẩy xây dựng cường quốc mậu dịch; thực hiện chính sách tự do hóa, tiện lợi hóa mậu dịch và đầu tư ở trình độ cao, tìm tòi xây dựng các cảng mậu dịch tự do. Cu thể, Đại hội đề xuất thúc đẩy hình thành một mô hình mới về sự cởi mở toàn diện. Đây là một tình huống trong đó Trung Quốc và thế giới đang ngày càng hội nhập. Trung Quốc phải bảo vệ vững chắc hệ thống thương mại tự do đa phương toàn cầu. Trên cơ sở đó phải thúc đẩy hơn nữa tự do hóa và tạo thuận lợi cho thương mại và đầu tư. Trung Quốc phải thay đổi từ một quốc gia thương mại lớn sang một cường quốc thương mại và phải tiếp tục mở rộng ngành dịch vụ. Trung Quốc sẽ tiếp tục xây dựng và thể chế hóa các thỏa thuận đầu tư và thương mại quốc tế thông qua sáng kiến Vành đai và Con đường, để nhiều quốc gia dọc theo Vành đai và Con đường có thể tham gia và chia sẻ những thành tựu phát triển của Trung Quốc và đạt được sự phát triển toàn diện hơn.

Ngoài ra, báo cáo của Đại hội XIX nhấn mạnh sự cần thiết phải thúc đẩy toàn diện sự phát triển xanh. Cần xây dựng một hệ thống phát triển xanh bao gồm sản xuất, đời sống, công nghệ, tài chính,... phải tập trung giải quyết các vấn đề môi trường còn tồn tại của Trung Quốc, đặc biệt là trong cơ chế xây dựng hệ thống quản trị môi trường liên quan đến chính phủ, các tổ chức xã hội, tổ chức xã hội và công chúng. Tăng cường hơn nữa việc bảo vệ các hệ sinh thái, thiết lập cơ chế bồi thường sinh thái theo định hướng thị trường và đa dạng hóa; cải cách hệ thống giám sát môi trường sinh thái, thiết lập quản lý tài sản thiên nhiên và các tổ chức giám sát sinh thái tự nhiên, thống nhất thực hiện nhiệm vụ của tất cả các chủ sở hữu tài nguyên thiên nhiên.

Những chính sách trên về cơ bản tuân theo 5 chính sách do Tổng Bí thư Hồ Cẩm Đào đưa ra trong báo cáo của Đại hội toàn quốc lần thứ 18 của Đảng Cộng sản Trung Quốc vào tháng 11/2012. Tuy nhiên, "điều chỉnh chiến lược thúc đẩy cơ cấu kinh tế" được đề xuất trong báo cáo của Đại hội toàn quốc lần thứ XVIII đã được chia thành "làm sâu sắc hơn cải cách cơ cấu phía cung" và "thực hiện chiến lược phát triển phối hợp khu vực" trong báo cáo của Đại hội XIX. Ngoài ra, "cải cách cơ cấu phía cung" tương ứng với "điều chỉnh chiến lược thúc đẩy cơ cấu kinh tế" được đề xuất trong báo cáo của Đại hội toàn quốc lần thứ XVIII đã được đề cập đầu tiên trong báo cáo của Quốc hội XIX. Tuy nhiên, "tăng tốc cải thiện hệ thống kinh tế thị trường xã hội chủ nghĩa" tương ứng với "làm sâu sắc toàn diện cải cách hệ thống kinh tế" ở đầu năm báo cáo chính của Đại hội XVIII của Đảng Cộng sản Trung Quốc đã tụt xuống vị trí thứ 5 trong báo cáo của Đại hội XIX. Điều này cho thấy "cải cách cơ cấu" quan trọng hơn "cải cách hệ thống".

Cuối cùng, tất cả các chủ trương phát triển ở Trung Quốc không thể tách rời khỏi sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản Trung Quốc, bởi vì đặc điểm thiết yếu nhất của chủ nghĩa xã hội với đặc điểm Trung Quốc là duy trì sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản. Báo cáo của Đại hội toàn quốc lần thứ XIX đặc biệt nhấn mạnh vào Đảng, Chính phủ và các nghiên cứu của người dân, phương Đông, phương Tây và Trung Đông ■

TÀI LIỆU THAM KHẢO:

1. *Tập Cận Bình, "Quyết thắng trong xây dựng toàn dân xã hội khá giả, giành thắng lợi vĩ đại trong xây dựng cường quốc hiện đại hóa xã hội chủ nghĩa" (Báo cáo tại Đại hội XIX Đảng Cộng sản Trung Quốc ngày 18/10/2017), NXB Nhân dân, Bắc Kinh, 2017.*
2. *Lý Đạo Sáng, "Sự phát triển kinh tế Trung Quốc 5 năm tới, bạn không thể không biết chuyện này", http://www.sohu.com/a/192521841_499086;*
3. *"Quan sát kinh tế: 5 năm tới, kinh tế Trung Quốc sẽ đi về đâu?", <http://www.oushinet.com/wap/china/chunews/20171028/276386.html>;*
4. *"Trung Quốc sau Đại hội XIX - Kinh tế vẫn là mâu thuẫn chủ yếu", <http://www.ftchinese.com/story/001074827>;*
5. *"Cơ cấu đầu tư nước ngoài nhìn nhận về Đại hội XIX: Sau khi nắm quyền lực, kinh tế Trung Quốc sẽ đi về đâu", <http://www.bbc.com/zhongwen/simp/business-41620041>;*

Ngày nhận bài: 23/4/2019

Ngày phản biện đánh giá và sửa chữa: 3/5/2019

Ngày chấp nhận đăng bài: 13/5/2019

Thông tin tác giả:

ThS. NGUYỄN TRUNG KIẾN

Viện Thông tin Khoa học xã hội

**CHINA'S THE ECONOMIC DEVELOPMENT
REFORM POLICY AFTER THE XIX CONGRESS
OF THE COMMUNIST PARTY OF CHINA**

● **Master. NGUYEN TRUNG KIEN**

Institute of Social Sciences Information

ABSTRACT:

After 40 years of reform and opening up, China has achieved many great achievements. China has become the second largest economy in the world since 2010. The XIX Congress of the Communist Party of China which took place in October 2017 stated the long-term development goals of China. According to these goals, by the middle of the 21st century, China will become a rich country and a democratic, civilized, beautiful and harmonious society. In order to achieve these goals, China has set out some guidelines and orientations to adjust its strategies and development method, especially transform its economic development method. This article is to analyze these policies of China.

Keywords: Economics, development, transformation of development model, China, consumption, growth, exports.